

עַד כַּמֶּה זֹכִיר אֶת הַשְּׁבֵט בַּשְּׁבֵט הַקְּרוּבָה? מִתִּי לֹא זֹכִיר?

(I) מְקוֹר

מַסַּכַת שַׁבַּת כ"ד עֲמוּד ב'

ולית הילכתא ככל הני שמעתתא, אלא כי הא דאמר רבי יהושע בן לוי: יום הכפורים שחל להיות בשבת המתפלל נעילה צריך להזכיר של שבת, **יום הוא שנתחייב בארבע תפלות**. קשיא הילכתא אהילכתא! אמרת: הילכתא כרבי יהושע בן לוי, וקיימא לן: הילכתא כרבא. דאמר רבא: יום טוב שחל להיות בשבת, שליח ציבור היורד לפני התיבה ערבית אינו צריך להזכיר של יום טוב, שאילמלא שבת אין שליח צבור יורד ערבית ביום טוב. - הכי השתא! התם - בדין הוא דאפילו בשבת נמי לא צריך, ורבנן הוא דתקוני משום סכנה, אבל הכא - יום הוא שנתחייב בארבע תפלות.

שולחן ערוך או"ח תרכ"ב/ב-ב וקורין שלשה בפרשת עריות עד סוף הפרשה, והשלישי מפטיר ביונה...

<p><u>הרמ"א</u> - הגה: ואין אומרים: על התורה ועל העבודה, במנחה (הגהות מיימוני סוף הלכות י"כ ומהרי"ל ומנהגים והגהות מרדכי).</p>	<p><u>שו"ע</u> -...ומברך לפנייה ולאחריה; ואם חל בשבת מזכיר בה של שבת, וחותרם בשל שבת.</p>
--	---

(2) טַעַם

<p>טעם הרמ"א: ביאור הגר"א [שם] - אבל בהגמ"ר שם כ' בשם ר"ש בר ברוך דאינו דומה שבת דקריאת התורה והפטרה בשבת הוא משום קדושת שבת לכך אומרים על התורה כו', ועל יום וכו', אבל קריאת התורה והפטרה במנחה דיו"כ אינו אלא משום תענית וכמו בכל תענית, וראיה לדבריו שהרי בשבת שחמורה מיוה"כ אין אנו מפטירין במנחה</p>	<p>טעם הרמ"א: ביאור הגר"א [שם] - אבל בהגמ"ר שם כ' בשם ר"ש בר ברוך דאינו דומה שבת דקריאת התורה והפטרה בשבת הוא משום קדושת שבת לכך אומרים על התורה כו', ועל יום וכו', אבל קריאת התורה והפטרה במנחה דיו"כ אינו אלא משום תענית וכמו בכל תענית, וראיה לדבריו שהרי בשבת שחמורה מיוה"כ אין אנו מפטירין במנחה</p>
--	--

(3) בַּהּ מִזְזִיב אֶת הַקְּרִיאָה/בַּהּ מִטְרַתָּה?

מַסַּכַת מַגִּילָה ל"א עֲמוּד א' - ביום הכפורים... ובמנחה קורין בעריות ומפטירין ביונה.

<p><u>מַסַּכַת מַגִּילָה ל"א עֲמוּד ב'</u> בתעניות ברכות וקללות ואין מפסיקין בקללות. <u>תוס'</u> [שם ד"ה ראש חודש] - ... וכן אנו נוהגין ע"פ מסכת סופרים שאנו קורין ויחל בתעניות ובמתניתין אמרינן שקורין ברכות וקללות.</p>	<p><u>מַסַּכַת בַּבָּא - קַמָּא פ"ב עֲמוּד א'</u> דתניא: " וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים" = דורשי רשומות אמרו: אין מים אלא תורה, שנאמר: + ישעיהו נ"ה+ הוי כל צמא לכו למים, כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלאו, עמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהו קורין בשבת ומפסיקין באחד בשבת, וקורין בשני ומפסיקין שלישי ורביעי, וקורין בחמישי ומפסיקין ערב שבת, כדי שלא ילינו ג' ימים בלא תורה!</p>
<p><u>רש"י</u> [שם מגילה ד"ה קורין בעריות] - שמי שיש עבירות בידו יפרוש מהן, לפי שהעריות עבירה מצויה, שנפשו של אדם מחמדתן ויצרו תוקפו. <u>תוס'</u> [שם מגילה, ד"ה במנחה קורין בעריות] - לפי שהנשים מקושטות בשביל כבוד היום, לפיכך צריך להזכירם שלא יכשלו בהן.</p>	<p><u>תוס'</u> [שם מגילה, ד"ה במנחה קורין בעריות] - ... ובמדרש יש שלכך קורין בעריות לפי שישאל עושין רמז להקב"ה שכשם שהזהיר אותם שלא לגלות ערוה כך לא תגלה ערותם בעונותם.</p>

נְפִיק"מ # I - זִוּלָּה

שו"ת ר' עקיבא איגר [מהדורה קמא סימן כ"ד-]. במי שהיה מוטל על ערס דוי בסכנת מות, והרופא צוה לו לאכול ביום הכפורים והיו מתפללים בחדרו וקראו אותו לתורה ולא נסתפקתי בזה וצויתיו לעלות, כי בפשוטו הקריאה ביוה"כ מחמת קדושת היום, **כמו בשאר יו"ט ושבת** וא"כ גם מי שאינו מתענה יכול לעלות, ואך היה רוצים לקרות אותו גם במנחה ובזה נסתפקתי, אם קריאת התורה במנחה הוי משום תענית אלא דבשאר תענית קוראים ויחל וביוה"כ קוראים בפ' עריות וא"כ אינו מתענה א"י לעלות, או דגם קריאה זו מחמת קדושת היום, לקרות גם במנחה כמו בשבת ויכול גם אינו מתענה לעלות וצ"ע לדינא.

נְפִיקַת בַּיּוֹם # 2 – עַד אֵיפֹה קוֹרְאִים בְּשִׁזְרוּרִית?

שיבולי הלקט סימן ש"כ

באו לקרות בתורה מוציאין ספר תורה וקורין בה ששה בני אדם... וקורין פרשת אחרי מות <u>עד כמעשה ארץ מצרים</u>	ויש (שמדלגין) [שרגילין] לקרות פסקא ראשונה לבד מתחילת הפרשה עד ויעש כאשר צוה ה' את משה לפי שזה הוא סדר עניינו של יום
ביבולא בניזוזה....	
<u>מסכת מגילה ל"א עמוד ב'</u> תנו רבנן: מקום שמפסיקין בשבת שחרית שם קורין במנחה,	קריאה מיוחדת משום התאנות

נְפִיקַת בַּיּוֹם # 3 – בְּאֵיזָה זִיגוֹן מִשְׁתַּמְשֵׁים לְקִרְיַת הַתּוֹרָה?

4) זויץ מבינזוזה... "שבת שבתון"

הרמב"ם – הלכות שביתת עשור א/א, ד'

מצות עשה לשבות ממלאכה בעשור לחדש השביעי שנאמר + ויקרא ט"ז, ויקרא כ"ג + שבת שבתון הוא לכם, וכל העושה בו מלאכה ביטל מצות עשה ועבר על לא תעשה... מצות עשה אחרת יש ביום הכפורים והיא **לשבות בו מאכילה ושתייה** שנאמר + ויקרא ט"ז + תענו את נפשותיכם,

הפטרה של יוה"כ - ישעיהו נ"ז-נ"ח

ואמר סלו סלו פנו דרך הרימו מכוול מדרך עמי: ... (א) קרא בגרון אל תחשך כשופר הרם קולך והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם: (ג) למה צמנו ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע הן ביום צמכם תמצאו חפץ וכל עצביכם תנגשו: ... (ה) הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו הלכף כאגמן ראשו ושק ואפר יציע הלזה תקרא צום ויום רצון ליקוק: ... (ז) הלוא פרס לרעב לחמד ... (ח) אז יבקע כשחר אורך וארכתך מהרה תצמח והלך לפניך צדקך **כבוד יקוק יאספך**: (יב) ובנו ממך חרבות עולם מוסדי דור ודור תקומם וקרא לך גדר פרץ משבב נתיבות **לשבת**: (יג) **אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש יקוק מכבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר**: (יד) אז תתענג על יקוק והרכבתיך על במותי במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי יקוק דבר: ס

הרמב"ן ויקרא ט"ז/ח

"... שלא נמצא בהם חטא ביום הכיפורים, אמר לפני הקב"ה: רבון כל העולמים יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת שבשמים, מה מלאכי השרת יחפי רגל כך הן ישראל יחפי רגל ביום הכיפורים. מה מלאכי השרת אין בהם אכילה ושתייה כך ישראל אין בהם אכילה ושתייה ביום הכיפורים. מה מלאכי השרת אין להם קפיצה כך ישראל עומדין על רגליהם ביום הכיפורים. מה מלאכי השרת שלום מתווך ביניהם כך הן ישראל שלום מתווך ביניהם ביום הכיפורים. מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא כך הן ישראל נקיים מכל חטא ביום הכיפורים. והקדוש ברוך הוא שומע עדותן של ישראל מן הקטיגור שלהם ומכפר על המזבח ועל המקדש ועל הכהנים ועל כל עם הקהל שנאמר וכפר את מקדש הקדש וגו."

מסכת שבת כ"ד עמוד ב'

ולית הילכתא ככל הני שמעתתא, אלא כי הא דאמר רבי יהושע בן לוי: יום הכפורים שחל להיות בשבת המתפלל נעילה צריך להזכיר של שבת, **יום הוא שנתחייב בארבע תפלות.**